

Dariusz Magier
(Akademia Podlaska, Siedlce;
Archiwum Państwowe w Lublinie)

Archiwum Komitetu Okręgowego Komunistycznej Partii Polski w Siedlcach (1926-1929)

W pierwszych dniach maja 1929 r. na ul. Piłsudskiego w Międzyrzecu Podlaskim znaleziono skórzany wór wypełniony *bibułą* komunistyczną¹. Policyjne postępowanie wyjaśniające nie doprowadziło do wykrycia właścicieli nielegalnych materiałów, które okazały się stanowić archiwum siedleckiego okręgu Komunistycznej Partii Polski (KPP). Wydawało się, że sprawa – jak wiele innych, które w ciągu dwudziestolecia międzywojennego toczyły się przed sądami różnych instancji Lubelskiego o propagowanie idei komunistycznych – nie przyniesie rozstrzygnięcia.

Tymczasem 28 października 1929 r. na międzyrzecki posterunek Policji Państwowej zgłosił się Dawid Siedlarz, którego zeznania rzuciły na sprawę nowe światło. Wedle wersji Siedlarza, znaleziona dokumentacja pochodzić miała z mieszkania Pejsacha Barna, zamieszkałego przy ulicy Piłsudskiego 146 (*bibułę* znaleziono przy Piłsudskiego 150) – członka i *archiwariusza* Komitetu Okręgowego KPP w Siedlcach, który od roku 1923 stał na czele międzyrzeckiej komórki Związku Młodzieży Komunistycznej Polski (KZMP). Sędziom śledczym prowadzącym dochodzenie sprawa zaczynała się z wolna klarować. Okazało się bowiem, że Pejsach Barn spokrewniony jest z Chaimem Barnem, znanym powszechnie jako członek KPP, który za działalność komunistyczną odsiadywał wyrok 4 lat pozbawienia wolności i niedawno wypuszczony został na wolność. Wśród dokumentów, znajdujących się w worku z nielegalnym archiwum, odkryto listy pisane „najprawdopodobniej przez Abrahama Ajchenborna z więzienia w Siedlcach”², w tym samym okresie kiedy w tymże więzieniu karę odbywał również Chaim Barn.

¹ Archiwum Państwowe w Lublinie Oddział w Radzynie Podlaskim (dalej: APL O/Radzyń), Sąd Okręgowy w Białej Podlaskiej (dalej: SO), sygn. 717, s. 1-151 – Akta w sprawie karnej przeciwko Pejsachowi Barnowi zam. w Międzyrzecu z art. 102 kk o działalność komunistyczną.

² Tamże, s. 60 – notatka policyjna st. przodownika K. Żandarskiego do Komendanta Posterunku PP Nr 2 w Międzyrzecu z 5 V 1929 r. Abraham Ajchenborn był znanym władzom działaczem komunistycznym.

Wedle ustaleń sędziów śledczych, archiwum KO KPP znajdowało się pod opieką rodziny Barnów. Gdy Pejsacha Barna zatrzymano 1 maja 1929 r., Dawid Siedlarz wraz z innym działaczem KZMP mieli wpaść w panikę i wyrzucić worki z dokumentacją z jego mieszkania na ulicę³.

Proces, z uwagi na brak ewidentnych dowodów winy oraz niespójne zeznania Siedlarza⁴, zakończył się uniewinnieniem Barna, nas jednak zainteresuje inny aspekt tej sprawy – zawartość archiwum KO KPP w Siedlcach za lata 1926-1929⁵, wykrytego w maju 1929 r. w Międzyrzeczu Podlaskim.

16 grudnia 1918 r. w Warszawie, z połączenia Socjaldemokracji Królestwa Polskiego i Litwy oraz Polskiej Partii Socjalistycznej „Lewica”, powstała Komunistyczna Partia Robotnicza Polski (KPRP) – partia nielegalna, bo jawnie występująca w swych programach przeciwko niepodległości Polski. W praktyce wyraz temu dała tuż po swoim powstaniu, w okresie najazdu bolszewickiego, inicjując antypaństwowe wystąpienia robotnicze i chłopskie, tworząc rewolucyjne komitety folwarczne, rady delegatów robotniczych, formacje prosowieckiej „czerwonej milicji” oraz powołując w Białymstoku (30 lipca 1920 r.) Tymczasowy Komitet Rewolucyjny Polski (Polrewkom)⁶.

Kompromitacja w oczach Polaków spowodowana oczywistą zdradą w czasie największej próby, pchnęła komunistów do zmian w głoszonej propagandzie. Pewne wzmocnienie tej „małej, lecz niezwykle hałaśliwej”⁷ partii nastąpiło w 1923 r., kiedy to podczas zjazdu pod Moskwą w ZSRR postanowiono w dalszej propagandzie zaakcentować hasło niepodległości Polski, przy czym chodziło tu o „prawdziwą niepodległość”, czyli utworzenie państwa dyktatury proletariatu. Hasło obrony ojczyzny oznaczało w tej nomenklaturze po prostu przekształcenie Polski w sowiecką republikę⁸, co wiązało się z komunistyczną koncepcją „dwóch narodów i

³ Tamże, s. 31 – protokół rozprawy sądowej z 26 III 1930 r. Zeznanie Dawida Siedlarza.

⁴ „Zeznaniem Siedlarza dać wiary nie można, gdyż są one dość mętne”, stwierdzano w wyroku sądowym z 26 III 1930 r., tamże, s. 43.

⁵ W aktach sprawy podawane są takie właśnie daty skrajne, choć niektóre materiały wchodzące w skład owego archiwum (np. książki) wytworzone zostały w latach 1924-1925. Pozostajemy jednak przy danych wyrażonych w aktach sprawy z uwagi na fakt, że dopiero w drugiej połowie 1925 r. ponownie wydzielony został okręg siedlecki KPP, który był zapewne twórcą zbioru dokumentacji wykrytej przez władze w 1929 r.

⁶ Nt. działań komunistów, w tym w Lubelskiem, patrz m.in.: H. Cimek, *Komuniści, Polska, Stalin 1918-1939*, Białystok 1990; tenże, *Stosunek komunistów do odrodzonego Państwa Polskiego (1918-1923)*, „Z Pola Walki”, nr 3/1988, s. 3; E. Horoch, *Komunistyczna Partia Polski w województwie lubelskim w latach 1918-1938*, Lublin 1993, s. 25-34; P. Gontarczyk, *Polska Partia Robotnicza. Droga do władzy 1941-1944*, Warszawa 2003, s. 26-27; S. Krzykała, *Z dziejów KPP na Lubelszczyźnie 1924-1928*, [w] *Biblioteka Społeczno-Polityczna. Zagadnienia Historyczne*, t. 1, Lublin 1967, s. 9-67; D. Magier, *Artykuł 108 kk*, „Słowo Podlasia”, nr 34/1998, s. XV; tenże, *Bolszewicka propaganda*, „Myśl Polska na Podlasiu”, nr 2/2003, s. 6-7. H. Mierzwiński, *Wojna polsko-sowiecka 1919-1920*, [w] *Rok 1920 na Podlasiu. Materiały z sesji popularno-naukowej zorganizowanej 10 XI 1990 r. w Białej Podlaskiej*, red. H. Mierzwiński, Biała Podlaska 1991, s. 8-150.

⁷ A. Albert, *Najnowsza historia Polski 1914-1993*, t. 1, Warszawa 1995, s. 153; Według H. Zielińskiego (*Historia Polski 1914-1939*, Wrocław 1983, s. 135) KPRP liczyła od 5 tys. do 6 tys. członków.

⁸ A. Albert, dz. cyt., s. 154; P. Gontarczyk, dz. cyt., s. 28.

dwóch ojczyzn⁹. Aby szerzej otworzyć szeregi dla chłopstwa i inteligencji, na III zjeździe w Mińsku (ZSRR) w marcu 1925 r. dokonano korekty nazwy partii, która odtąd nosiła miano Komunistyczna Partia Polski.

Przez cały okres dwudziestolecia międzywojennego KPP pozostawała partią nielegalną, niesamodzielną, stanowiącą w istocie agenturę Związku Sowieckiego, zarządzaną za pośrednictwem Kominternu (Międzynarodówki Komunistycznej), co w Polsce odbierane było jako poważne zagrożenie dopiero co odzyskanej niepodległości¹⁰. Ideologia KPP oparta była na filozofii marksistowskiej, w której największy nacisk kładziono na teorię materialności i zmienności rzeczywistości. Przedstawiała ona człowieka jako byt społeczny podporządkowany społeczeństwu, którego (społeczeństwa) wytworem są wartości moralne (umowa społeczna), charakteryzująca aktualny etap rozwoju ludzkości. Podziały między ludźmi wynikać miały z ich stosunku do sposobu produkcji, a motorem przemian cywilizacyjnych miała być walka klas, w której zawsze naprzeciw siebie stają dwie antagonistyczne warstwy społeczne – właściciele środków produkcji i osób pozbawionych własności. Związana była z tym materialistyczna interpretacja dziejów, głosząca, że wszystkie działania ludzi warunkuje sfera materialna (tzw. baza), zaś sfera duchowa (religia, kultura, polityka) jest do niej wtórna i stanowi jedynie tzw. nadbudowę. Zadaniem komunistów miała być więc nie tylko zmiana stosunków społecznych na poziomie bazy, ale całkowita eliminacja tradycyjnej *nadbudowy* poprzez zupełną zmianę jej charakteru, funkcji i celów¹¹. Z filozofii tej wyrastało przekonanie komunistów, że są awangardą ludzkości, mobilizującą do walki klasowej, której celem jest budowa świata idealnego. Poglądy te, ujmujące człowieka jedynie jako byt zredukowany do wymiaru czysto materialnego, zdeterminowanego i podlegającego kształtowaniu, znajdując poparcie społeczne, niebezpiecznie antagonizowały klasy społeczne II Rzeczypospolitej, osłabiały więzi narodowe i miały ewidentnie destrukcyjny wpływ na organizm państwa¹².

W międzywojennej Polsce komuniści nie odgrywali znaczącej roli politycznej, posiadali jednak mobilną kadrę płatnych agitatorów, przenikających do różnych środowisk polskiego społeczeństwa¹³. Procesowi temu sprzyjał kryzys gospodarczy, który zaczął pogłębiać się u progu lat trzydziestych, radykalizując najbardziej dotknięte nim masy robotnicze i chłopskie¹⁴.

⁹ Zob. H. Cimek, *Poglądy Komunistycznej Partii Polski na kwestię narodową. Sprawa rozwiązania partii*, [w] *Tragedia Komunistycznej Partii Polski*, red. J. Maciszewski, Warszawa 1989, dz. cyt., s. 83.

¹⁰ B. Szlachta, *Komunizm – kulturowy nihilizm czy błąd polityczny?*, [w] *Antykomunizm polski. Tradycje intelektualne*, red. B. Szlachta, Kraków 2000, s. XXVI.

¹¹ Por. A. Kowalski, *Komunistyczna Partia Polski*, Warszawa 1984, s. 4; J. M. Bocheński, *Marksizm-leninizm, nauka czy wiara?*, Lublin 1987; J. Bartyzel, *Komunizm*, <http://haggard.w.interia.pl/komunizm.html> (wydruk w posiadaniu autora).

¹² Zob. M. Bechta, *Narodowo Radykalni. Obrona tradycji i ofensywa narodowa na Podlasiu w latach 1918-1939*, Biała Podlaska 2004, s. 129.

¹³ A. Albert, dz. cyt., s. 284.

¹⁴ Przenikanie propagandy komunistycznej do środowisk robotniczych i chłopskich z bólem zauważali duchowni, przestrzegając, że wpływy jej są tam większe niż się na ogół uważa – S. Wyszzyński, *Nowe metody walki religijnej w Rosji Sowieckiej*, „Ateneum Kapłańskie”, nr 31/1933, s. 159-165; por. A. Poniński, *Realista*

Poza tym komuniści propagandę swoją kierowali do mniejszości narodowych. Zjazd KPRP z 1923 r. przyjął program potępienia wszelkich przejawów uciśku narodowego, który w praktyce przejawiał się poparciem dla Ukraińców i Białorusinów w ich walce z „faszystowską obszarniczo-kapitalistyczną” Polską¹⁵. Właśnie dla nich powołano faktyczne przybudówki KPRP/KPP w postaci Komunistycznej Partii Zachodniej Białorusi (KPZB) i Komunistycznej Partii Zachodniej Ukrainy (KPZU), powstałe na zjeździe w 1923 r. jako „organizacje autonomiczne”¹⁶. Chęć dezintegracji terytorium państwa polskiego wyrażała się również w powołaniu Komunistycznej Partii Górnego Śląska¹⁷. Niemal w 30% członkami KPP byli Żydzi, przy czym piastowali oni z reguły funkcje kierownicze¹⁸.

Wielokierunkowość działań komunistów obrazować mogą ich akcje propagandowe, kierowane ku różnym grupom społecznym. Szkołą działalności komunistycznej stanowił Komunistyczny Związek Młodzieży Polski (KZMP). Poza tym do początku lat trzydziestych XX w. KPP wykorzystywała legalnie działające organizacje, takie jak: Zjednoczenie Lewicy Chłopskiej „Samopomoc”, Niezależna Partia Chłopska, Ukraińska Partia Socjaldemokratyczna, ukraiński Związek Włościański Sel-Sojuz, Białoruska Włościańsko-Robotnicza Hromada. Finansowym zapleczem komunistów była nielegalna Międzynarodowa Organizacja Pomocy Rewolucjonistom (MOPR), tzw. „Czerwona Pomoc”. Jej głównym celem była materialna opieka nad więzionymi komunistami, którą łączono z prowadzeniem agitacji wśród osadzonych w zakładach karnych. Fundusze na działalność pochodziły ze Związku Sowieckiego¹⁹.

Pomimo prowadzenia działalności konspiracyjnej komuniści przy każdej nadarzającej się okazji wykorzystywali również konstytucyjny (Konstytucja marcowa z 1921 r.) katalog wolności obywatelskich, związanych z możliwością wyrażania poglądów politycznych, lawirując na granicy pomiędzy ściganą z urzędu działalnością antypaństwową a dozwoloną propagandą ideową²⁰.

i prorok. Zarys poglądów ks. Stefana Wyszyńskiego na socjalizm i komunizm, http://www.diecezja.wloclawek.pl/poninski_553.htm (wydruk w posiadaniu autora).

¹⁵ Z. S. Wojtkowiak, *Problemy mniejszości narodowych w polskiej myśli politycznej II Rzeczypospolitej*, <http://konstytucje.ho.pl/pub/1033.htm> (wydruk w posiadaniu autora).

¹⁶ Tamże, s. 154.; Z analizy narodowości osadzonych za komunizm w Zakładzie Karnym w Białej Podlaskiej w połowie lat 30. wynika, że 41% stanowili Ukraińcy, 31% - Żydzi, 23% Białorusini, zaś Polacy zaledwie 5%. D. Magier, *Bolszewicka propaganda*, dz. cyt., s. 7; por. M. Bechta, dz. cyt., s. 130.

¹⁷ A. Albert, dz. cyt., s. 154.

¹⁸ Tamże, s. 183; A. Zwoliński, *Kościół i polityka*, <http://www.cyf-kr.edu.pl/~zykalino/zwoliński21.htm> (wydruk w posiadaniu autora); E. Horoch (dz. cyt., s. 108) stwierdza, że na przełomie lat dwudziestych i trzydziestych XX w. faktyczna władza w siedleckim Komitecie Okręgowym KPP pozostawała w rękach Żydów. Zob. również: H. Cimek, *Poglądy Komunistycznej Partii Polski...*, dz. cyt., s. 108-109; tenże, *Komuniści...*, s. 14.

¹⁹ Nt. mechanizmu funkcjonowania MOPR na Podlasiu patrz: D. Magier, *Zek polityczny – zek czerwony*, „Szczerbiec” 2002, R. XII, nr 5-7 (125-127), s. 8-10.

²⁰ A. Lityński, *Historia Sądu Najwyższego*, <http://sn.pl/historia/1.html> (wydruk w posiadaniu autora). Problem wykorzystywania polskiego parlamentaryzmu w celu pozyskiwania mas przez KPRP poruszał sam Lenin – zob. F. Firsow, I. Jaźborowska, *Międzynarodówka Komunistyczna a Komunistyczna Partia Polski*, [w] *Tragedia...*, s. 13.

Na przeciwnym biegunie działań leżały metody stricte terrorystyczne, skrywane pod hasłem *ubojowienia* mas, które obejmowały zamachy bombowe na obiekty państwowe oraz zabójstwa policjantów, domniemych prowokatorów i zdrajców²¹.

Teoretycznie najwyższą władzą KPP był Zjazd, który powoływał Komitet Centralny. Przy KC pracowała Rada Partyjna, w skład której wchodził Komitet KC i stali delegaci z okręgów. Niższymi jednostkami organizacji komunistycznej były komitety: okręgowe, dzielnicowe i lokalne. Komitet Okręgowy (KO) wybierany był na konferencji okręgowej, w której udział brali delegaci wybrani wcześniej w konferencjach dzielnicowych. W skład KO wchodziły komitety dzielnicowe, którymi kierowały osoby wybierane podczas konferencji dzielnicowych (KD) spośród reprezentantów poszczególnych kół lokalnych. Decyzje obowiązujące KD zapadały podczas zebrań członków i stałych przedstawicieli kół. Kadencja KD trwała 6 miesięcy²².

Na terenie województwa lubelskiego podział na okręgi partii komunistycznej wykrystalizował się ostatecznie w latach 1923-1925, kiedy to wykształciły się trzy instancje okręgowe: lubelska, siedlecka i chełmska (KPZU). Interesujący nas okręg siedlecki KPRP rozpoczął działalność już w 1919 r. Decyzją KC partii w 1922 r. połączono go z okręgiem łomżyńskim (KO Siedlce-Łomża) i w takim kształcie przetrwał do połowy 1925 r. 1 sierpnia 1925 r. ponownie rozpoczął funkcjonowanie oddzielny okręg siedlecki²³. W jego skład wchodziły powiaty: siedlecki, łukowski, radzyński, sokołowski, wschodnia część białskiego, zachodnia część włodawskiego, konstantynowski (bez gminy Bohukały) i węgrowski²⁴.

Komitet Okręgowy KPP w Siedlcach pod względem liczebności należał do najstarszych w Polsce, a ilość członków wahała się w granicach 200-500 ludzi, przy czym wyraźny spadek uwidocznił się w latach trzydziestych w wyniku nasilających się represji władz²⁵.

W drugiej połowie 1925 r. w okręgu siedleckim istniały trzy komitety dzielnicowe: w Łukowie, Siedlcach i Sokołowie Podlaskim, do których następnie dołączyły komórki w: Białej Podlaskiej, Parczewie, Międzyrzeczu, Radzynie, Sterdyni,

²¹ J. Kowalski, *Zarys historii polskiego ruchu robotniczego w latach 1918-1939*, cz. I, Warszawa 1968, s. 264-265; Zamieszany w sprawę wykrycia archiwum KO KPP Dawid Siedlarz sam przyznawał: „Ostatnio [w związku] z tą sprawą, usiłowali mnie zabić”, APL O/R, SO, sygn. 717, s. 31 – protokół rozprawy sądowej z dn. 26 III 1930 r. Jak już wkrótce miało się okazać, nie były to oskarżenia urojone. Pierwszej próby zamachu na Siedlarza dokonano 17 I 1930 r. w Międzyrzeczu Podlaskim, kiedy to w wyniku postrzału z rewolweru został ranny w rękę. Drugą próbę podjęto dwa dni po złożeniu zeznań przed sądem, 28 III. Ponownie został postrzelony, tym razem w głowę. Ostatecznie Siedlarz został zaszytyłowany 31 V 1930 r. w Radzynie Podlaskim przez Abrama Kagana i Symchę Sosnowca – bliskich znajomych ofiary i aktywnych działaczy KPP, A. Kołodziejczyk, *Karta z dziejów Komunistycznej Partii Polski w Radzynie Podlaskim*, „Wschodni Rocznik Humanistyczny”, t. 2 (przyjęte do druku); zob. również: *Napad zbrodniczy na tle politycznym*, „Głos Międzyrzeczki”, nr 2 z 25 I 1930 r., s. 4.

²² E. Horoch, dz. cyt., s. 46.

²³ Tamże, s. 50.

²⁴ Tamże.

²⁵ M. Bechta, dz. cyt., s. 136.

Janowie Podlaskim, Łosicach Kosowie Lackim, Mordach, Serokomli, Wisznicach, Kocku, Węgrowie²⁶.

Duża nieregularność i płynność w prowadzeniu działalności komunistycznej wynikała z nielegalnych warunków funkcjonowania. Częste aresztowania były przyczyną dezorganizacji pracy poszczególnych komórek partii, ich likwidacji i odbudowywania w tych samych lub innych miejscowościach²⁷. Podobnie rzecz się miała z pracami kierownictwa organizacji terenowej. Według relacji Lubelskiego Urzędu Wojewódzkiego, w pierwszej połowie lat trzydziestych siedzibą kierownictwa siedleckiego Komitetu Okręgowego KPP był Międzyrzec²⁸, co wyjaśnia przechowywanie archiwum okręgowego w tym mieście.

Najaktywniejszymi działaczami komunistycznymi w tym czasie byli m.in.: Jan Zozuła, Aleksander Zawadzki, Józef Szyszkowski, Aleksander Kappe (Biała Podlaska); Aleksander Leonowicz, Ambroży Witkowski, Nojeh Bronsztejn, Rojzen Kaufman, Chaim Barn, Pejsach Barn, Motel Barn, Wolf Grynblat, Elka Szwon (Międzyrzec); Srul Goldwaser, Jankiel Frydman, Hersz Rabinowicz, Jojne Feder, Abram Liwerant, Matys Grabarz, Chemja Złotnik, Jan Osenko, Mieczysław Piskorski (Parczew); Emil Kiryluk, Franciszek Skiba, Edward, Henryk, Adolf, Janina i Eleonora Matysiewiczowie, Franciszek, Antoni i Stefania Filipiukowie, Anita Edelman (Radzyń); Srul Bieniecki, Boruch Finkelsztajn, Berek Szapiro, Froim Śliwka, Mordka Rydman (Siedlce)²⁹. Do czołowych działaczy Komitetu Okręgowego KPP w Siedlcach w latach 1927-1930 należeli: Wulf Zylbersztajn, Szymon Sukiennik, Icko Moczuliński, Jankiel Śliwa, Julian Grochowiec, Marian Nowik, Jan Kwiatkowski, Szmul Nisenbaum, Abram Koc, Bonifacy Obiedziński, Leja Giller, Jan Zozuła³⁰.

Masowa ofensywa antykomunistyczna władz Polski wiosną 1937 r.³¹ doprowadziła do sparaliżowania organizacji terenowych Komunistycznej Partii Polski, w szeregach której wkradła się „psychoza zdrady i prowokacji”³². Dodatkowo nałożyła się na to kolejna fala stalinowskich czystek w Związku Sowieckim. W sierpniu 1937 r. do ZSRR wezwano, przebywającego we Francji, Juliana Leńskiego-Leszczyńskiego, sekretarza generalnego partii. Jego aresztowanie rozpoczęło serię czystek również wśród polskich komunistów przebywających w Związku Sowieckim, oskarżanych o współpracę z polskim wywiadem i trockizm. Uchwałą Komitetu Wykonawczego Kominternu wiosną 1938 KPP została rozwiązana. Wśród li-

²⁶ E. Horoch, dz. cyt., s. 53.

²⁷ Tamże, s. 45.

²⁸ Zob. tamże, s. 53.

²⁹ Tamże, s. 23-24, 37, 106-107; zob. także: APL O/Radzyń, baza danych „Komuniści” – Osoby oskarżone o działalność komunistyczną przed Sądem Okręgowym w Białej Podlaskiej w latach 1919-1939.

³⁰ E. Horoch, dz. cyt., s. 107.

³¹ Historycy okresu PRL-u tłumaczyli ją większą niż dotychczas podatnością komunistów na współpracę z władzami, co miało być spowodowane utratą zaufania do polityki Międzynarodówki Komunistycznej – zob. R. Nazarewicz, *Od KPP do PPR (1938-1942). Kryzys polskiego ruchu komunistycznego w świetle dokumentów Międzynarodówki Komunistycznej*, [w] *Tragedia...*, s. 153.

³² M. Bechta, dz. cyt., s. 136. Opinię tę potwierdza H. Cimek pisząc: „Nasilily się podejrzliwość, nietolerancja, donosicielstwo, strach” – H. Cimek, *Poglądy Komunistycznej Partii Polski...*, dz. cyt., s. 114.

kwidatorów komórek terenowych partii z polecenia Moskwy znalazły się osoby, które ponownie wypłyną na scenę polityczną w Polsce latem 1944 r., stając na czele Polskiej Partii Robotniczej³³. W sierpniu 1938 r. sieć organizacyjna KPP przestała istnieć.

Akta Archiwum Komitetu Okręgowego Komunistycznej Partii Polski w Siedlcach za lata 1926-1929 podzielić można na własną dokumentację wytworzoną w trakcie funkcjonowania struktury oraz zbiorów wydawnictw obcej proveniencji. Na materiał aktowy składała się głównie korespondencja KO z więzionymi towarzyszami, słowa poparcia od robotników ze Związku Sowieckiego – głównych sponsorów polskich komunistów³⁴, listy instancji niższych szczebli i organizacji pokrewnych. Kilka pism stanowi wymiana korespondencji z organizacjami bliskimi ideowo (Towarzystwo Żydowskich Socjalistycznych Robotników „Wolność”, Żydowski Związek Młodzieży Komunistycznej „Jugend”, Jugendbund „Zukunft”) w sprawie wspólnego zorganizowania Święta Młodzieży w 1927 r. Poza tym na archiwum składały się: instrukcje działalności komunistycznej, okólniki władz zwierzchnich, biuletyny informacyjne, odezwy, rezolucje, wydawnictwa i książki oraz duża ilość prasy, a wśród niej takie tytuły jak: „Nowa Kultura”, „Czerwony Sztandar”, „Towarzysz”, „Komunista”, „Młot”, „Gwiazda Młodzieży” i in. Na zbiór dokumentacji składała się bardzo duża ilość materiałów powtarzalnych (dubletów). Akta sporządzone były w języku polskim, żydowskim (jidysz), rosyjskim, ukraińskim, w formie rękopiśmiennej i drukowanej.

Po wykryciu przez władze, archiwum przechowywane było w kancelarii sędziego śledczego w Radzynie Podlaskim³⁵, skąd 16 stycznia 1930 r. przekazano je do Wydziału Karnego Sądu Okręgowego w Białej Podlaskiej³⁶. Po uniewinnieniu Pejsacha Barna z powodu braku jednoznacznych dowodów winy, wyrokiem sądowym z 26 marca 1930 r. akta przeszły na Skarb Państwa i najprawdopodobniej – zgodnie z ówczesną praktyką sądową – zostały zniszczone.

Zawartość archiwum znamy dzięki „Protokołowi oględzin”³⁷, który stanowi szczegółową inwentaryzację komunistycznej dokumentacji znalezionej w Międzyrzeczu 5 maja 1929 r. Jest to jedyny ślad jaki po niej pozostał. Gdyby przetrwała, uzupełniłaby akta KO KPP w Siedlcach przechowywane w Archiwum Akt Nowych w Warszawie.

³³ A. Albert, dz. cyt., s. 331-332.

³⁴ Nt. sposobu finansowania działalności komunistycznej agentury patrz: D. Magier, *Zek polityczny...*, dz. cyt., s. 9.

³⁵ APL O/Radzyn, SO, sygn. 717, s. 58.

³⁶ Tamże, s. 6.

³⁷ Tamże, s. 63-88.

Aneks

Protokół oględzin

Archiwum Komitetu Okręgowego Komunistycznej Partii Polski za lata 1926-1929, znalezione w Międzyrzeczu w dniu 5 maja 1929 roku przy ulicy Piłsudskiego nr 150

Dnia 24 maja 1929 roku w Radzynie, ja, sędzia śledczy na powiat radzyński, w kancelarii swej, w obecności niżej podpisanych świadków przybranych, dokonałem oględzin Archiwum KO KPP za lata 1926, 1927, 1928 i 1929, znalezionego w dniu 5 maja 1929 roku w Międzyrzeczu przy ulicy Piłsudskiego Nr 150, dostarczonego mi wraz z dochodzeniem Posterunku Policji w Międzyrzeczu z dnia 13 maja z Nr 1959/29.

Oględziny wykazały jako następuje:

W worku brązowego koloru, olakowanym pieczęcią lakową Posterunku Policji Międzyrzecza znajdują się w pięciu paczkach okręconych szpagatem broszury, odezwy, memoriały, okólniki i różne pisma Komitetu Okręgowego Komunistycznej Partii Polski na terenie Międzyrzecza, a mianowicie

I. Statut Stowarzyszenia Robotniczo-Sportowego z/s w Warszawie, drukowany na półarkuszu drukiem maszyny do pisania.

II. Kartka kratkowanego papieru zapisana atramentem koloru niebieskiego.

Treść:

Kochani, słyszałem, że jestem na liście wymieniany. Nie wiem wiele w tym prawdy, ale na wszelki wypadek bardzo was proszę, zdejmijcie mnie z listy. W kilku słowach postaram się uzasadnić prośbę moją. Uważam, że na odpowiednim miejscu powinni znajdować się odpowiedni ludzie, a o mnie tego powiedzieć nie można, ergo usuwam się. Nie jest to ani samobiczowanie się, ani zbytnia skromność, tylko zupełnie obiektywny, na zimno rozważony sąd, z którym, jestem pewny, że będziecie się liczyć i wypełnicie moją prośbę. Z pozdrowieniem.

Wyżej opisana kartka nie została opatrzona podpisem i nie wiadomo czyją ręką została napisana.

III. Kartka białego papieru oznaczona liczbą 582. *Gene Jabelevoj. Pol'sha (Belastockaja tjurma)*; do kartki tej dołączony jest na ćwiartce w jedną linię papieru list pisany ręcznie po rosyjsku. Treść:

Dorogoj towarisz! My, delegatki 2-go i 3-go raiona pri 2-om Rajkome ženotdela ślem swój bratskij privet. Vaša bor'ba vaši strabanija živut w soznanii milliony trudjašichsja mass sovetskoj zemli. My słyšim rżavyj zvon vašich celej. Daem kljativu, što pomoš' naša budet rasti bezpreryvno. Nastanjat skoro vremja po vsej zemle zašelestjat znamena rabočich i krestjan. Gor.[od] Orenburg 22 II 1926 goda.

IV. Kartka woskowanego papieru pisana atramentem po polsku. Treść:

Do OK. partii.

Drodzy tt. [towarzysze]. Już prawie półtora miesiąca czekamy, abyście nawiązali z nami stały kontakt i jak dotychczas bezskutecznie. Wiecie sami doskonale,

że bez takiej ścisłej łączności z nami praca nasza nie da pożądaných rezultatów i wyników, a jednak nie odpowiedzieliście nam na nasz ostatni list, wysłany półtora miesiąca temu.

Stoimy w przededniu bardzo możliwie zawziętych walk z administracją, a to dzięki spodziewanej nowej ustawy więziennej. Zadania trójki są bardzo trudne i odpowiedzialne, musimy znać dyrektywy organizacyjne względem waszej trójki, jej kompetencje, a bez stałego kontaktu z wami tego nie dowiemy się. Pisaliśmy także do was, abyście nam dali możliwość utrzymania stałej korespondencji z KPZB, gdyż przeważająca większość tutejszych tt. jest [w oryg. są] jej członkami i prawie od paru lat nie mają żadnego pojęcia o obecnym jej położeniu i życiu. A kontakt możemy z wami utrzymać bardzo dobry, potrzebny jest na to tylko poważny towarzysz z waszej strony i od 30 do 40 zł miesięcznie.

Siedzimy tu bez materiałów, bez literatury partyjnej, podczas gdy sprawę tę moglibyście łatwo rozwiązać – w ogóle trzeba stwierdzić obojętność ze strony waszej względem nas. Tak dalek trwać nie może. Musicie naprawić to, co dotychczas szwankowało lub zmuszeni będziemy skontaktować się bezpośrednio z KC, co byłoby lepsze. MOPR żąda od nas, aby nie zostawiać rezerw pieniężnych, jak to zwykle czyniliśmy. Ale zrozumcie tt., że tak oderwanie traktować tej kwestii nie można. Żyjemy w nielegalnych warunkach. Nie wiadomo, co jutro nam może przynieść. A naraz pozostać bez środków, jak to się obecnie stało, gdy żyjemy już od miesiąca bez moprowskiej pomocy, byłoby to bardzo nie na miejscu. Dlatego prosimy o zezwolenie otwarcia pewnych rezerw i wypłacenie na ten cel 600 zł z pomocy.

U nas na pojedynkach siedzi już od miesiąca niejaki Białostocki, podobno członek. Od pierwszego dnia swego pobytu w więzieniu nie chciał wstąpić do Komuny i żyje z bojkotowanymi. Osobnika tego musicie koniecznie wyrzucić z waszych szeregów, gdyż podobne tolerowanie ze strony partii takich członków w rodzaju Białostockiego, tworzy grunt dla wszelkiej demoralizacji wewnątrz naszej organizacji. Tym bardziej [w oryg.: jest to tym dosadniej], że osobnik ten siedzi już po raz drugi w więzieniu i za każdym razem [w oryg.: oba razy] zachowuje się w podobny sposób, jako intrygant i szkodnik.

Trójka nasza przystąpiła obecnie do pracy organizacyjnej. Utworzyła aktyw z 15-tu tt. partyjnych i 10 tt. z młodzieży. Ostatnio przeprowadziliśmy wybory do naszej ZK. Wybory odbyły się w zdrowej atmosferze i przeszły pod hasłem ubojowienia i zdyscyplinowania naszej komuny. Do ZK wybrano wszystkich tt. z naszego aktywu.

Naukę prowadzimy w szkole 3 godziny (3 grupy). Główne przedmioty: pol[it.]yka] ekonomia i leninizm. W celach zajmują się naukami elementarnymi. Oprócz tego mamy tu specjalne kółko referantów. W ogóle trzeba stwierdzić, że poziom etyczny i moralny naszej komuny wykazuje ciągłą poprawę. Od was, od waszego zaopatrzenia nas [w] niezbędną literaturę, będzie zależeć dalszy jej rozwój. Czekamy także na wasze zatwierdzenie trójki, gdyż dotychczas jej nie zatwierdziliście. Piszcie, czy macie jeszcze ten szyfr wysłany wam przez nas jeszcze w listopadzie? Inaczej wyślemy wam drugi. Prosimy odpowiedzieć na wszystkie poruszone

kwestie, a w pierwszym rzędzie w sprawie kontaktu regularnego i użytecznego z wami. W przeciwnym razie [skontaktujemy się] bezpośrednio z KC, co byłoby i prędzej i regularnej i lepiej. Czekamy szybko odpowiedzi. Partrójka.

PS. List jest wysłany z naszego zezwolenia i nic przeciwko jego treści nie mamy. P.3-ka.

V. Kartka podłużna kratkowanego papieru zapisana atramentem. Treść:
Do OK. partii.

Droży ty., dłuższy czas upłynął od chwili, gdy przestałem się bliżej zajmować stanem i prasą naszego okręgu macierzystego. Wytłumaczyć tego nie wymagacie, bo dla wszystkich tow.[arzyszy] przyczyny są jasne. Ale z chwilą mego przyjazdu z więzienia łomżyńskiego do siedleckiego, gdzie miałem możliwość przyglądania się postępowaniu poszczególnych jednostek waszej Partii, nie mogę być na tyle obojętnym, żebym tą sprawę przemilczał. A mianowicie zachowanie się tow.[arzyszy] z waszego okręgu w więzieniu i ich postępowanie, które jest wielce karygodne. Nie chcę przypominać smutnej historii Słusznych i innych waszych wodzirejów. Znana mi jest tylko z opowiadań. Przede wszystkim chciałbym dla wytłumaczenia powiedzieć kilka słów, że wszyscy członkowie naszej partii, jeśli wpadną do więzienia, zobowiązani są pod naciskiem dyscypliny partyjnej być członkami organizacji więźniów politycznych tzn. komuny, która ma niemałe zadania. Komuna służy przede wszystkim i w więzieniu dla walki klasowej na ograniczonym, co prawda, odcinku. Więc czy wolno członkom partii, żeby nie byli członkami komuny, takiej organizacji, która ma takie ważne zadania i którą partia na wolności i w więzieniu kieruje, i którą tyle sił i ofiar kosztuje? Według mnie i według opinii partii, nie wolno. Każdy, który zostaje usunięty z komuny, staje się również usunięty z partii. Inaczej być nie może. Każdy, który sam występuje z komuny, [niech] liczy się również, [że] występuje z partii, bo byłoby śmiesznie, gdyby było inaczej. Natomiast w więzieniu siedleckim, które powinno być pod ścisłym nadzorem OK. Partii (tak samo jak wszędzie), mogą się zdarzać takie fenomeny, że tacy, którzy wyszli bojkotowani przez komunę na wolność, stali się z powrotem „wodzirejami” i oni mieli[by] być opiekunami życia więźniów politycznych?! Co to wszystko znaczy? Świadczy to o słabym wychowaniu klasowym naszych [członków] partii i ZMK-owców. Najgorsze jest to, że nie tylko zwyczajni szeregowcy wasi tak postępowali, lecz sami „wodzowie”. Kiedy przyjechałem, komuna była już, jednak ze słusznych ani jednego nie było (to nie znaczy, że nie byli, lecz że milczeli). To na pewno ówczesnemu zarządowi nie tak łatwo się udało osiągnąć. Ale dzięki temu, że nasze odnośne instancje partyjne nie przyszły z należytą pomocą, komunie mogły się zdarzać takie rzeczy. Ostatnio zdarzył się jeszcze taki wypadek, który jest skutkiem pozostałości ówczesnego nienależytego negocjowania naszych instancji partyjnych, a mianowicie z „wodzem” sokołowskiego proletariatu – Białostockim, który był całym „wodzirejem” na wolności. Siedział on także za czasów Słusznego i wyszedł bojkotowany na wolność i bez przeszkody znowu był członkiem Partii, i nie odpowiadał przed nikim za swój poprzedni postępek. Kiedy przyszedł z powrotem do więzienia, aż na całe trzy miesiące, poszedł znowu do bojkotowanych i stawiał zarządowi żądania, aby go przyjął do ko-

muni i zostawił go w dalszym ciągu z bojkotowanymi. Zrozumiałe, że zarząd na to się nie zgodził. On natomiast, ten sokołowski „wodzirej” ze swej strony jest pewien, że po wyjściu na wolność po tych trzech miesiącach, będzie w dalszym ciągu członkiem partii i, kto wie, może nie zwyczajnym członkiem. Z tego wszystkiego wynika, że większość członków partii w naszym okręgu nie przyswoiła bolszewickiej dyscypliny. Takie niedopuszczalne, na wskroś szkodliwe zdarzenia bywały i bywają w dalszym ciągu dzięki temu, że OK. nienależycie się zainteresował naszym organizacyjnym życiem w więzieniu. Dlatego, ażeby tego unikać w dalszym ciągu, należy przeprowadzić specjalną kampanię wśród czł.[onków] partii i młodzieży, wyjaśniając im jak powinni się zachowywać komuniści w więzieniu. Dokładnie pomagać komórkom i wyjaśnić wszystkim przez należyte organa, partyjne obowiązki, żeby w dalszym ciągu nie było takiego niezrozumienia między komuną a poszczególnymi członkami partii, którzy bezkarnie przynieśli niemałą szkodę partii.

Co się tyczy Białostockiego z Sokółowa, nie wolno, tak jak dotychczas, [sprawy] zaniedbać. Wstęp do partii dla niego musi być zamknięty. [Trzeba] pokazać jemu i innym, że partia nasza nie jest zwyczajnym zlepkim jakich bądź ludzi, i że z członkami partii nie wolno tak bezkarnie robić to co jemu się podoba, lecz musi przed należytą instancją partyjną. Partia silna, dobrze zorganizowana nie toleruje żadnych wybryków swych członków. Dlatego przeprowadzenie takiej kampanii przyczyni się do spotęgowania dyscypliny Partii w ogóle.

Co do całokształtu stosunków [między] OK a komuną pisać nie będę, bo nie jestem do tego powołany. Co do pewnych spraw to Chaim [Barn?] wam poda moje zdanie, dlatego powinniście wziąć pod uwagę to, co Chaim wam powie.

VI. Trzy kartki pisane atramentem na zwykłym papierze w jedną linię, w treści swej zawierają instrukcję organizacji i metod działania jacejek komunistycznych.

VII. Rezolucja pisana atramentem na kartce małego, notesowego papieru, wyrażająca zaufanie i uznanie dla działalności dotychczasowego KO KPP.

VIII. Kartka formatu ósemkowego pisana atramentem w języku żydowskim. Przetłumaczona na język polski brzmi:

Socjalistyczny Robotniczy Związek Młodzieży „Wolność” w Międzyrzeczu.

Do Związku Młodzieży Komunistycznej w/m.

Kochani Towarzysze!

Na list Wasz z dnia 31 bm. w sprawie przyłączenia się do Święta Młodzieży Komunistycznej komunikujemy Wam, że tylko możemy się do takiej akcji przyłączyć wtedy, kiedy wszystkie partie socjalistyczne będą brały udział, lecz w akcji które stoją pod kierownictwem i protektoratem ZMK nie możemy się angażować.

Z proletariackim wolnym pozdrowieniem.

Dnia 1 IX 1927 r.

Pieczęć okrągła [z napisem]: Towarzystwo Żydowskich Socjalistycznych Robotników „Wolność” w Międzyrzeczu.

IX. Taką kartką formatu ósemkowego pisana atramentem w języku żydowskim. Przetłumaczona na język polski [brzmi]:

Żydowski Związek Młodzieży Komunistycznej „Jugend” w Międzyrzecu.

Do Związku Młodzieży Komunistycznej w/m.

W odpowiedzi na Wasz list z dnia 31 VIII 1927 r. w sprawie utworzenia Komitetu organizacyjnego w sprawie Święta Młodzieży, komunikujemy Wam, że jesteśmy przygotowani do wzięcia aktywnego udziału w wymienionym Komitecie. Z proletariackim pozdrowieniem.

Komitet Młodzieży „Jugend”.

Międzyrzec, dn. 1 IX 1927 r.

X. Kartka białego papieru formatu ósemkowego zapisana po żydowsku atramentem. Treść w tłumaczeniu [brzmi]:

Jugendbund „Amunft” w Polsce Organizacja w Międzyrzecu.

Do Związku Młodzieży Komunistycznej w/m.

Szanowni Towarzysze! W odpowiedzi na Wasz list z dnia 31 VIII br. mamy zaszczyt zakomunikować Wam, że z powodu technicznych przyczyn nie możemy Wam dać odpowiedzi. Tylko [dopiero] w piątek dnia 2 VIII [powinno być IX] br. o godzinie 11 wieczór.

Z socjalistycznym pozdrowieniem.

Komitet.

Międzyrzec, dn. 1 VIII [powinno być IX] 1927 r.

XI. Pół arkusza białego papieru zapisanego po żydowsku, w tłumaczeniu treść:

Jugendbund „Zukunft” w Polsce Organizacja w Międzyrzecu.

Do Związku Młodzieży Komunistycznej w miejscu.

Szanowni Towarzysze! W odpowiedzi na list z dnia 31 VIII br. w sprawie wspólnego świętowania Święta Młodzieży komunikujemy Wam: z powodu obecnej sytuacji w jakiej znajduje się proletariat całego świata, a specjalnie u nas w kraju, z powodu wzrastającego faszyzmu, zerwania kontaktu pomiędzy Anglią a Rosją Sowiecką, przygotować się do wojny zmuszają nas te warunki, do zjednoczenia w jedną silną, potężną organizację socjalistyczną, do walki z międzynarodowym kapitalizmem. Robotnicza młodociana organizacja musi również swoje zdanie wypowiedzieć. W roku bieżącym dzień młodzieży musi być dniem walki, większym jak w ubiegłych latach, przeciwko wzrastającemu faszyzmowi oraz rządowi kapitalistycznym. Dlatego też koniecznym jest stworzyć jednolity front i akcję wszystkich organizacji młodocianych w kraju.

Z powodu tego, że akcja taka pomiędzy nami nie została zawartą przez znaną waszą taktykę do zjednoczenia jednolitego frontu, dlatego też nie możemy się do waszej prośby przyłączyć i wspólnie z wami świętować.

Z pozdrowieniem socjalistycznym.

Komitet.

Międzyrzec, dnia 2 IX 1927 r.

XII. Arkusz papieru zwykłego formatu w jedną linię zapisany po żydowsku. Treść [po przetłumaczeniu]:

Cyrkularz w sprawie akcji ekonomicznej i pracy ekonomicznej związkowej.

Do wszystkich OK., DK i oddziałów pracy związkowej w Polsce.

Sytuacja młodzieżowa:

1. *Pod panowaniem dyktatury faszystowskiej Piłsudskiego pogorszyła się sytuacja młodzieży robotniczej i z każdym dniem pogarsza się. Nakłada[ja] się na nią warunki b. ciężkie, jak na przykład ogranicza się ustawę przemysłową i pracę racjonalizacyjną, płaci się głodowe zarobki, katastrofalne warunki mieszkaniowe, gdzie rozszerza się w dużej ilości gruźlica oraz przedłuża się dzień pracy, który jeszcze więcej osłabia młodocianego robotnika. Kapitałiści naśmiewają się z 8-mio godzinnego dnia pracy grożąc redukcją, zmuszają do 11-to godzinnego dnia pracy grożąc redukcją, czas praktyki i warunki higieny załatwiają wedle ich zdania. W fabrykach pracują młodociani od 13 do 14 lat w najgorszych warunkach; na przedmieściu Wola w Warszawie pracują młodociani, którzy mają opaski na nosy, by nie zdychali od cuchnącego powietrza, które bardzo szkodzi na płuca; bardzo dużo młodocianych pracuje w oddziałach produkcji [w warunkach], które również dla zdrowia są szkodliwe. Najważniejszym warunkiem poprawy teraźniejszej sytuacji musi być ZMK, który walczy z socjałfaszystami. Organizacje młodzieży i bojówek ZMK taką sytuację muszą wyzyskać i zorganizować młodocianych robotników w swoich szeregach.*

2. *Zadaniem ZMK, OK. i DK i oddziałów pracy związkowej jest wpajanie członkom zasad młodzieży komunistycznej i jej programu. Referat i zadanie, które wam wysyłamy, muszą być omawiane na wszystkich zebraniach komórek i komitetów. Komórki ZMK muszą mieć ścisły kontakt z młodocianymi danej fabryki, udzielając im odpowiednich informacji do walki we wspólnym froncie o poprawę bytu ekonomicznego. Komórki i frakcje komunistyczne muszą być gotowe i starać się o poprawę bytu ekonomicznego, wykluczać pojedyncze strajki, natomiast strajkować masowo. ZMK musi stać w obronie młodocianego robotnika, by w razie potrzeby wciągnąć go do ogólnego strajku i walki; muszą stać na stanowisku polepszenia warunków pracy. Zadaniem komórek jest organizowanie młodzieży w czasie strajku ogólnego, by miała aktywny udział. Na zebraniach warunki [pracy] młodocianego robotnika winny być na równi omawiane jak i starszych, jak również na zebraniach organizacyjnych czerwonej frakcji. Chcąc zorganizować tą akcją musi OK i jego oddziały zwołać wewnętrzną konferencję przedstawicieli komórek danej fabryki, wybrać egzekutywę. Egzekutywa musi być ręką kierowniczą danej jednostki (o ile nie ma związku zawodowego, musi być pod przewodnictwem OK przez DK). Komórki strajkowe muszą wyzyskać sytuację strajkową szerząc idee ZMK. W tym czasie ZMK musi wyzyskać tą sytuację i organizować w czasie strajku inne komórki w innych fabrykach. Muszą zwołać ogólną konferencję, urządzić masówki i wykonywać wszystkie polecenia egzekutywy. My żądamy od OK i DK, by wszyscy członkowie ZMK i [wyraszczone] młodocianych należeli do Zw.[iązku] Zaw.[odowego], w przeciwnym razie nie możemy bronić młodocianych robotników. W czasie strajku ekonomicznego wysuwamy następujące hasła dla młodocianego robotnika:*

- 6-cio godzinny dzień pracy

- utworzenie szkoły zawodowej i zaliczenie czasu praktyki do czasu pracy
- zniesienie pracy nocnej
- wprowadzenie w życie ustawy o ochronie młodocianych robotników i kobiet
- zmniejszenie do 2-ch lat praktyki
- podwyżki w razie drożyzny
- przeciwko ustawie przemysłowej

Prócz wymienionych haseł wystawić następujące żądania: ZMK w czasie strajku musi wybrać delegację złożoną specjalnie z młodocianych robotników. ZMK pod przewodnictwem KPP musi stać w walce z rządem dyktatury faszystowskiej w sprawie przygotowań wojennych i odebrania praw robotniczych, i w walce o rząd robotniczo-chłopski. ZMK ma za zadanie wciągnąć wszystkie siły młodociane przez przygotowanie masówek, zebrań i pogawędek. Na zebraniach i masówkach prelegenci mają za zadanie omówienie sytuacji gospodarczej w kraju i sytuacji młodocianego robotnika. Wydawanie odezw dla młodzieży, legalnych lub nielegalnych. W fabrykach, hutach itp. wybrać robotników młodocianych do Komitetu Strajkowego, prowadzić akcję przeciwko łamistrajkom, wziąć udział w akcji demonstracyjnej w czasie strajku. OK, DK i oddziały przy zw.[iązkach] zaw.[odowych]. Muszą kłaść nacisk na polepszenie warunków ekonomicznych robotników młodocianych, gdyż w szeregach żydowskich robotników praca nauki ekonomicznej jest lepiej postawiona, jak w polskich. Jest jedynie jeden błąd, że w komórkach żydowskich jest mało omawiany przedmiot ekonomiczny przez ich kierowników. W niektórych komórkach członkowie nie wiedzą nawet jaka jest sytuacja w ich fachu. Dzieje się to samo i w komórkach, które [w oryg.: gdzie] są opanowane przez robotnika polskiego. ZMK musi te błędy naprawić. OK, DK i frakcje muszą przystąpić do aktywnej pracy w sprawie akcji ekonomicznej wśród robotników żydowskich. W czasie takiej akcji ZMK musi przygotować się do konferencji rejonowej i krajowej. Konferencje muszą się zainteresować sytuacją młodocianego robotnika, wskazywać im środki prowadzenia walki o polepszenie bytu. W tym czasie ZMK wszystkie poprzednio popełnione błędy musi naprawić. ZMK musi zorganizować akcję strajkową, dokooptować młodocianych robotników w fabrykach w celu wysunięcia przez nich swoich żądań. Komórki połączone mają pracować tylko na swoim terenie, inna praca ich nie obowiązuje. Na terenie Białegostoku kwestia ekonomiczna jest zupełnie nie poruszana, dlatego też należy ją podnieść i zainteresować. OK, DK i komórki muszą więcej się zainteresować sprawą strajkową, poprawić wszystkie błędy przy przygotowaniu do strajku.

Sekretariat KC wzywa wszystkie OK do energicznej pracy, do uświadomienia robotników dla pracy KPP na terenie [działania] zw.[iązków] zaw.[odowych]. Nadmieniamy, że utworzony został Centralny Zw.[iązek] Zawodowy, który ma za zadanie nakazywać rejonowym komitetom i w sprawozdaniach miesięcznych musi być specjalnym punktem praca zawodowa.

Z komunistycznym pozdrowieniem.

Sekretariat KC ZMK w Polsce.

Lipiec 1927 r.

XIII. Broszura: *Sprawozdanie z IV-go Kongresu Międzynarodówki Komunistycznej*

XIV. Broszura: *O niedoli kobiecej i o tym, jak jej zaradzić*, wydana w Warszawie w lutym 1925 roku przez KPP.

XV. Broszura: *Sprawozdanie z obrad Poszerzonego Komitetu Wykonawczego Międzynarodówki Komunistycznej*, wydana w Gliwicach [w] 1923 roku.

XVI. Broszura: *O ubojowaniu Związków Zawodowych*. Nakład St. Białowiejskiego, Warszawa 1924 r.

XVII. Broszura: *O położeniu Polski i zadaniach partii. Uchwała IV Konferencji KPP odbytej w Warszawie w grudniu 1925 roku*, wydawnictwo KC KPP, Warszawa 1926 r.

XVIII. Broszura: *O bolszewizacji partii – tezy uchwalone na Poszerzonym Plenum Egzekutywy Międzynarodówki Komunistycznej 21 marca – 6 kwietnia 1925 r.*, wydawnictwo KC KPP, Warszawa 1925 r.

XIX. Broszura: *Rezolucja V Kongresu Międzynarodówki Komunistycznej*, wydawnictwo KPP.

XX. Broszura: *Rezolucja V Kongresu Międzynarodówki Komunistycznej*, wydawnictwo KPP.

XXI. Broszura: *Uchwały IV Konferencji Komunistycznej Partii Polski (grudzień 1925 r.)*, nakład KC KPP, Warszawa 1926 r.

XXII. Broszura: *Rozszerzone Plenum Egzekutywy Międzynarodówki Komunistycznej 21 marca – 6 kwietnia 1925 r. Uchwały i tezy*, wydawnictwo KC KPP, Warszawa 1925 r.

XXIII. Broszura: *W sprawie chłopskiej. Tezy uchwalone na Rozszerzonym Plenum Egzekutywy Międzynarodówki Komunistycznej (21 marca – 6 kwietnia 1925 r.)*, wydawnictwo KC KPP, Warszawa 1925 r.

XXIV. Broszura: *Polska i Balkany. Odezwa Międzynarodówki Chłopskiej do Chłopów całego świata, ze słowem wstępnym Tomasza Dąbala*, wydana w Warszawie [w] 1926 r.

XXV. Tygodnik „Nowa Kultura”, wydany w Warszawie dn. 1 września 1923 r., redaktor i wydawca Fr. Kwiatkowska.

XXVI. Broszura: *Prawda w Gruzji*, wydana w Warszawie [w] 1924 r.

XXVII. Broszura: *Sześć dni nigdy nie zapomnianych*, wydana w Warszawie 1924 r., S. Zinowjewa.

XXVIII. Broszura: *Zbrojne Powstanie Krakowskie*, wydana w Krakowie [w] 1924 r., [pod redakcją] Tomasza Dąbala.

XXIX. Broszura: *Słowo w kwestii żydowskiej*, wydana w Warszawie [w] 1924 r.

XXX. Miesięcznik dla dzieci „Sztandar Pioniera” Nr 7 (14) z lipca 1925 r.

XXXI. Broszura: „Międzynarodówka Młodzieży” – organ Komunistycznej Międzynarodówki Młodzieży, Nr 1, wydana w Warszawie w lutym 1925 r.

XXXII. Trzy numery „Nowego Przeglądu”, wydane w Gliwicach w styczniu 1925 r.

XXXIII. Broszura: *W sprawie ustawy o dodatkowym prowizorium za kwartał IV 1926 r. i o prowizorium za I kwartał 1927 r.* Przemówienie posła Jerzego Sochackiego z Komunistycznej Frakcji Polskiej, wygłoszone na posiedzeniu Sejmu w dniu 15 grudnia 1926 r.

XXXIV. Gazeta „Biuletyn Informacyjny” Nr 3, organ Komunistycznej Partii Polski, wydana w Warszawie w lipcu 1925 r., o dwóch kartach. Treść numeru: krwawy terror w Bułgarii; ruch rewolucyjny w Chinach; wojna imperialistyczna w Marokko; XIV Konferencja Komunistyczna Partii Rosji; walka z reformizmem w Czechosłowacji; rolnictwo podstawą gospodarki Związku Republik Sowieckich.

XXXV. Odezwa: *Wniosek posłów Stefana Królikowskiego i Andrzeja Paszczuka z Komunistycznej Frakcji Poselskiej i tow. w sprawie reformy stosunków rolnych przez wywłaszczanie ziemi obszarniczej bez wykupu i przekazania jej chłopom.*

XXXVI. Dwie odezwy identycznej treści Związku Młodzieży Komunistycznej w Polsce zatytułowane: *Do mas młodzieży pracującej miast i wsi!*, wydane przez KC ZMK w Polsce w styczniu 1928 r.

XXXVII. Część odezwy Komunistycznej Partii Polski na dwóch luźnych kartach.

XXXVIII. Odezwa b. ks. Władysława Chrzczonowicza zatytułowana: *Lu-
du Katolicki!*, wydana w Witebsku 20 grudnia 1924 r.

XXXIX. Gazeta jednodniówka „Młodzież Pracująca”, wydana w Krakowie w marcu 1928 r., o dwóch kartach.

XL. Dwie książki w języku rosyjskim.

XLI. Broszura w języku rosyjskim.

XLII. Dwie odezwy w języku rosyjskim.

XLIII. Odezwa w języku żydowskim z oddartym rogiem.

XLIV. Trzy luźne półarkusze białego papieru zapisane pismem maszynowym w języku żydowskim.

XLV. Pięć książek w języku żydowskim.

XLVI. Jeden numer „Biuletynu Informacyjnego” – organu KPP, wydany w Warszawie w listopadzie 1924 r.

XLVII. Dwa numery „Biuletynu” Komitetu Centralnego ZMK w Polsce, identycznej treści, wydane 31 maja 1924 r.

XLVIII. Dwa numery „Do Walki” – organ[u] KPP, poświęcone sprawie kobiecej, identycznej treści, wydane w lutym 1927 r.

XLIX. Dwa numery „Biuletynu Informacyjnego” – organu KC KPP, identycznej treści, wydane w lutym 1925 r. w Warszawie.

L. Dziesięć numerów „Głosu Komunistycznego” z różnych okresów czasu.

LI. Cztery numery [gazety] „Więzień Polityczny” z różnych okresów czasu.

LII. Trzynaście numerów „Towarzysza” z różnych okresów czasu.

- LIII. Dwadzieścia jeden numerów „Czerwonego Sztandaru” z różnych okresów czasu.
- LIV. Dziesięć numerów „Gromady” z różnych okresów czasu.
- LV. Pięć numerów „Czerwonej Pomocy” z roku 1928.
- LVI. Jeden numer [gazety] „Wycinki Powyborcze” – jednodniówka wydana w Warszawie 6 czerwca 1927 r.
- LVII. Jeden numer [gazety] „Młody Związkowiec” – jednodniówka wydana w kwietniu 1928 r.
- LVIII. Jeden numer [gazety] „Młodzież Związkowa” – jednodniówka wydana w Warszawie w maju 1926 r.
- LIX. Jeden numer [gazety] „Komunista”, wydany w listopadzie 1924 r.
- LX. Jeden numer [gazety] „Sztandar Komunisty”, wydany w lipcu 1924 r.
- LXI. Jeden numer [gazety] „Młot” – pismo codzienne wychodzące w Mińsku, Nr 155 z dnia 12 lipca 1925 r.
- LXII. Jeden numer [gazety] „Gwiazda Młodzieży” – dwutygodnik młodzieży robotniczo-chłopskiej Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich, wydany w Mińsku dnia 1 sierpnia 1925 r.
- LXIII. Jeden numer [gazety] „Koszary – organ żołnierski” z października 1928 r.
- LXIV. Jeden numer [gazety] „Nowiny Żołnierskie” – organ KPP z października 1928 r.
- LXV. Odezwa zatytułowana: *Komunistyczna Partia Ukrainy Zachodniej*, wydana we Lwowie w lutym 1928 r. przez KC KPZU.
- LXVI. Odezwa: *Do braci chłopów całej Polski*, wydana w lutym 1928 r. przez KC KPP.
- LXVII. Odezwa: *Do demonstracji 1-go Maja*, wydana w Warszawie w kwietniu 1926 r. przez KC KPP.
- LXVIII. Odezwa KPP: *Do klasy robotniczej całej Polski! Do robotników, pracowników umysłowych i bezrobotnych!*, wydana w styczniu 1928 r. przez KC KPP.
- LXIX. Odezwa: *Górnicy i metalowcy do walki strajkowej! Do Górników i Metalowców Zagłębia Dąbrowskiego!*, wydana w maju 1928 r. przez Komitet Okręgowy Zagłębia Dąbrowskiego KPP.
- LXX. Odezwa: *Do Robotników i Chłopów!*, wydana w Warszawie w lipcu 1928 r. przez KC KPP.
- LXXI. Odezwa KPP: *Do robotników pracujących i bezrobotnych!*
- LXXII. Dwie odezwy identycznej treści zatytułowane: *Cześć pamięci Ba-gińskiego i Wieczorkiewicza!*, wydane w Warszawie w marcu 1928 r. przez „Grupę Peowiaków i Piłsudczyków”.
- LXXIII. Dwie gazety w języku rosyjskim.
- LXXIV. Książka w języku rosyjskim
- LXXV. Dwie odezwy komunistyczne w języku żydowskim.

LXXVI. Okólnik Sekretariatu KC ZMK w sprawie 3-lecia ZMK w Polsce z dnia 20 marca 1925 r.

LXXVII. Broszura: *Dwa obozy*, napisana przez Jana Górę, wydana w Krakowie.

LXXVIII. Druk maszynowy składający się z dwóch kart, zatytułowany: *Okólnik w sprawie 1 Maja. Do wszystkich KO, KM i KD. Do wszystkich członków ZMK w P.*

LXXIX. Druk maszynowy składający się z dwóch kart identycznej treści, zatytułowany: *Sekretariat KC ZMK w P. Wydział Zawodowy.*

LXXX. Okólnik: *Do wszystkich KO, KD i komórek w sprawie akcji urlopowej*

LXXXI. Druk maszynowy na półarkuszu papieru zatytułowany: *Rezolucja*, o charakterystycznych zwrotach: „Niech żyje jedność Związków Zawodowych!”, „Precz z socjal-ugodą!”, „Precz z faszyzmem!”, „Niech żyje Czerwona Międzynarodówka Zawodowa!”.

LXXXII. Druk maszynowy składający się z dwóch kart, zatytułowany: *Rezolucja plenum egzekutywy Kom. [unistycznej] Międz.[ynarodówki] Mł.[odzieży] w sprawie kapitalistycznej racjonalizacji i naszych zadań w zw. zaw.*, wydany przez KC ZMK w P.

LXXXIII. Takież druk składający się z 4 kart, zatytułowany: *Okólnik*, Treść zawiera [zwroty]: „jedność związków zawodowych”; „zjednoczenie ruchu fabrycznego”; „represje policyjne”; „kongres związkowy”; „przeciw przedłużeniu czasu pracy”; „o podwyższenie zarobków”; „o zabezpieczenie bezrobotnych”; „walka przeciw redukcjom”.

LXXXIV. Druk maszynowy składający się z 10-ciu kartek o formie broszury, zatytułowany: *Informator Zetemkowy (z międzynarodowego ruchu młodzieży)*, Nr 6, wydany w kwietniu 1926 r. przez KPP

LXXXV. Takież *Informator Zetemkowy*, Nr 7 z maja 1926 r.

LXXXVI. Trzy egzemplarze *Biuletynu Międzynarodowego Wydz.[iału] Zawodowego*, identycznej treści, Nr 6 z października 1927 r., na 9-ciu kartach, wypełnione drukiem maszynowym.

LXXXVII. Takież *Biuletyn* za maj 1927 r.

LXXXVIII. Okólnik drukowany pismem maszynowym na 6-ciu kartach, zatytułowany *Wojna wojnie!*, wydany w grudniu 1927 r. przez KC ZMK w P.

LXXXIX. Dwa egzemplarze takichże okólników wydanych w lutym – marcu 1928 r., identycznej treści.

XC. Dwa egzemplarze okólników identycznej treści zatytułowane *Sprawozdanie z III plenum KC ZMK w P. (rozszerzonego listopadowego)*, o 22 ponumerowanych stronicach każdy.

XCI. Jeden egzemplarz okólnika zatytułowanego: *Głos więźnia politycznego*, zawierający 19 ponumerowanych kart, wydany przez Centralny Komitet Pomocy Czerwonej.

XCII. Jeden egzemplarz okólnika zatytułowany: *Zetemkowiec Warszawy*, zawierający 16 stron, wydany przez Komitet Warszawski ZMK w P., poświęcony pamięci tow. Eng[e]la. Przy tymże okólniku znajduje się kartka pisana na maszynie następującej treści: *Z powodu warunków natury policyjnej niniejszy numer zmuszeni jesteśmy wydać w zmniejszonej objętości.*

XCIII. Cztery egzemplarze okólników zatytułowane *Komórka*, wyd.[anie] KC ZMK w P., z różnych okresów czasu.

XCIV. Trzy egzemplarze okólników zatytułowane: *Informator Zetemkowy*, wyd.[anie] KC ZMK w Pol.[sce], z różnych okresów czasu.

XCV. Dwa egzemplarze okólnika identycznej treści zatytułowane[go] *Sierp Młodzieży Chłopskiej*, wyd.[anego] w lutym-marcu 1928 r. przez KC ZMK w P.[olsce].

XCVI. Dwa egzemplarze okólnika identycznej treści pod tytułem: *Pionier*, wyd.[ane] w styczniu-lutym 1928 r. przez Centr.[alne] Biuro Pionierskie przy KC ZMK w P.

XCVII. Takież egzemplarz okólnika z roku 1927, wyd.[any] w październiku.

XCVIII. Trzy egzemplarze okólnika identycznej treści zatytułowane *Informator Pionier*, wyd.[ane] w styczniu 1928 r. przez Biuro Pionierskie przy KC ZMK.

XCIX. Dwa egzemplarze okólnika identycznej treści zatytułowane: *Czerwony Pionier*, wydane w maju 1928 r. przez Biuro Pionierskie przy KC ZMK w P.

C. Jeden egzemplarz okólnika zatytułowany: *Czerwony Sportowiec*, wydany we wrześniu 1927 r. przez KC ZMK w P.

CI. Siedem egzemplarzy okólnika identycznej treści zatytułowane: *Czerwony Sportowiec*, wydane w październiku 1927 r. w Warszawie przez KC ZMK.

CII. Trzy egzemplarze okólnika identycznej treści zatytułowany jw., wyd.[anie] luty-marzec 1928 r. przez KC ZMK.

CIII. Dziesięć egzemplarzy [okólnika] pod tytułem: *Biuletyn Samorządowy*, wyd.[anie] KC KPP i ZMK w P z różnych okresów czasu.

CIV. Dwie identyczne okładki okólnika pod tytułem: *Robotnica*, wyd.[anie] Kom.[itet] Warsz.[awski] KPP.

CV. Cztery egzemplarze gazety w języku żydowskim.

CVI. Dwadzieścia osiem egzemplarzy okólników pisanych pismem maszynowym po żydowsku.

CVII. 160 sztuk korespondencji w języku żydowskim.

CVIII. 85 sztuk odezwo komunistycznych w języku żydowskim.

CIX. Druk maszynowy zatytułowany: *O sytuacji w Niemieckiej Komunistycznej Partii (Rezolucja Inspełkomu Kominternu).*

CX. Druk maszynowy zatytułowany: *Kobiety-pracownice w Związku Radzieckim a ochrona zdrowia publicznego.*

CXI. Druk maszynowy zatytułowany: *Sekretariat KC ZMK w P.*

CXII. *Okólnik Nr 16 w sprawie akcji przeciwko socjalfaszystowskiemu dniu zdrady interesów młodzieży robotniczej i chłopskiej 7 października.*

- CXIII. Druk maszynowy zatytułowany: *Komunikat prawny Nr 30 Czerwonej Pomocy w Polsce (MOPR)*, z dnia 8 września 1928 r.
- CXIV. Takież komunikat prasowy Nr 27 z dnia 8 września 1928 r.
- CXV. Druk maszynowy zatytułowany: *Okólnik w sprawie sprawozdania z IV Kongresu Profinternu*.
- CXVI. Takież druk zatytułowany: *Okólnik w sprawie akcji wśród robotników rolnych*.
- CXVII. Takież druk zatytułowany: *Okólnik w sprawie zagadnień organizacyjnych pracy partii na wsi*.
- CXVIII. Takież druk zatytułowany: *Okólnik Nr 16. Do wszystkich komitetów okręgowych i wydziałów centralnych*.
- CXIX. Takież druk zatytułowany: *Materiały do agitacji i propagandy nr 11; Materiał informacyjny Nr 8 w dwóch egzemplarzach identycznej treści; Materiały dla agitacji i propagandy Nr 7*.
- CXX. Takież druk w trzech egzemplarzach identycznej treści zatytułowany: *Okólnik Nr 17 o organizacji szkół politminimum*.
- CXXI. Takież druk zatytułowany: *Konspekt przemówienia na 10 rocznicę rewolucji rosyjskiej w czterech egzemplarzach identycznej treści*.
- CXXII. Takież druk zatytułowany: *Okólnik w sprawie pracy kobiet w dwóch egzemplarzach identycznej treści*.
- CXXIII. Takież druk zatytułowany: *Więzień Polityczny – biuletyn Czerwonej Pomocy*.
- CXXIV. Takież druk zatytułowany: *Biuletyn Kobięcy*.
- CXXV. Druk maszynowy zatytułowany: *Instrukcje dla klubów lewicowo-robotniczych*.
- CXXVI. Takież druk zatytułowany: *Tezy do referatu majowego*.
- CXXVII. Takież druk zatytułowany: *VI Zjazd WKP[(b)]*.
- CXXVIII. Takież druk zatytułowany: *Wyniki IV Kongresu Międzynarodówki Czerwonych Zw. Zaw. Przemówienie tow. Łozowskiego*.
- CXXIX. Takież druk zatytułowany: *Okólnik w sprawie 10-lecia Czerwonej Armii*.
- CXXX. Takież druk zatytułowany: *Gry i zabawy pionierskie, w dwóch egzemplarzach identycznej treści*.
- CXXXI. Takież druk maszynowy zatytułowany: *Biuletyn KC KPP*.
- CXXXII. Takież druk zatytułowany: *Interpelacja posłów z Komunistycznej Frakcji Poselskiej do p. Ministra Spraw Wojskowych i p. Prezesa Ministrów i p. ministra Spraw Zagranicznych w sprawie wzmoczenia zbrojeń*.
- CXXXIII. Takież druk zatytułowany: *Do robotników i młodzieży robotniczej Polski*.
- CXXXIV. Takież druk zatytułowany: *Sytuacja polityczna i zadania partii*.
- CXXXV. Takież druk zatytułowany: *W sprawie pracy wśród młodzieży*.
- CXXXVI. Trzy okólniki: *Do organizacji partyjnych. O zadaniach klasy robotniczej wobec strajku włókienniczego*.

CXXXVII. *Okólnik Nr 12 do wszystkich komitetów okręgowych i wydziałów centralnych w sprawie tygodnia antywojennego od 27 lipca do 4 sierpnia 1924 r.*

CXXXVIII. Druk maszynowy zatytułowany: *Uchwała [w] kwestii sprawozdania kierownictwa partyjnego wyłonionego na mocy postanowienia Komisji polskiej V Kongresu M[iedzynarodówki] K[omunistycznej].*

CXXXIX. Takież druk zatytułowany: *Konspekt przemówienia w sprawie III Kongresu Związków Zawodowych.*

CXL. Druk maszynowy zatytułowany: *Materiały do agitacji i propagandy w dwóch egzemplarzach.*

CXLI. Takież druk zatytułowany: *O bolszewizacji partii.*

CXLII. Takież druk zatytułowany: *Bezrobocie w Polsce.*

CXLIII. Takież druk zatytułowany: *Wiadomości z V Kongresu Międzynarodówki Komunistycznej.*

CXLIV. Takież druk zatytułowany: *Przeciwko rozłamowej robocie*, w dwóch egzemplarzach identycznej treści.

CXLV. Takież druk zatytułowany: *Wyjątek z uchwał IV Zjazdu KPP.*

CXLVI. Takież druk zatytułowany: *Komunikat prasowy Nr 17 Czerwonej Pomocy w Polsce (MOPR)*, w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach. Takież druk zatytułowany: *Referat: Wypadki 1-szomajowe* w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach.

CXLVII. Takież druk zatytułowany: *10-lecie Armii Czerwonej.*

CXLVIII. Takież druk zatytułowany: *Biuletyn zawodowo-ekonomiczny.*

CXLIX. *Okólnik Sekretariatu KC ZMK w P w sprawie 2-lecia faszystowskiego przewrotu majowego i Zjazdu Strzeleckiego* w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach.

CL. *Okólnik do wszystkich organizacji KPP w sprawie fabrycznych żłobków dla dzieci robotnic.*

CLI. Dwa egzemplarze *Komunikatu prasowego Nr 11 Czerwonej Pomocy w Polsce (MOPR)* jednobrzmiącej treści.

CLII. Takież *Komunikat prasowy Nr 13.*

CLIII. Tezy do referatu.

CLIV. *Projekt programu Międzynarodówki Komunistycznej (przyjęty przez Komisję Programową KWMK w dniu 25 maja 1928 r., w dwóch egzemplarzach.*

CLV. *Biuletyn informacyjny Agitpropu przy KC KPP.*

CLVI. *Biuletyn informacyjny Agitpropu przy KC KPP Nr 3 (5)*

CLVII. Druk maszynowy zatytułowany: *Biuletyn Kobiety.*

CLVIII. Takież druk zatytułowany: *Uchwała przyjęta przez III Plenum KC o zadaniach partii.*

CLIX. Dwa okólniki zatytułowane: *Przeciwko rozłamowej robocie.*

CLX. *Uchwały IV Zjazdu KPP* w dwóch egzemplarzach. *Agitprop KC KPP.*

CLXI. *Materiały Agitpropu KC KPP.*

CLXII. Tezy do referatu: *Partia i opozycja w przededniu XV Zjazdu WKP(b)*, w dwóch egzemplarzach.

CLXIII. Materiały do agitacji i propagandy w 17-tu egzemplarzach: *Więziennictwo w ZSRR i w Polsce*.

CLXIV. Materiały do referatu: *10 lat walki Polski burżuazyjnej i rewolucji proletariackiej*.

CLXV. *Okólnik w sprawie 1 Maja* w trzech egzemplarzach.

CLXVI. Tezy do referatu: *Rząd i partia burżuazyjne i rządowe w sprawie wyborów do Sejmu*.

CLXVII. *Okólnik w sprawie groźby usunięcia przedstawiciela Lewicy Związkowej z Komisji Centralnej Związków Zawodowych*, w dwóch egzemplarzach.

CLXVIII. Uchwały drugiego plenum KC KPP w dwóch egzemplarzach.

CLXIX. *Okólnik w sprawie akcji robotników rolnych*.

CLXX. *Tezy uchwalone na krajowej naradzie kolejowej w lutym 1928 r.*

CLXXI. *Okólnik w sprawie kampanii 1-go Maja*.

CLXXII. *Towarzyszka – gazeta dla robotnic* w dwóch egzemplarzach. [W numerze m.in.] *10-lecie Rewolucji Październikowej*.

CLXXIII. *W rocznicę 1905 r. Centralny Wydział Polityczno-Oświatowy przy KC ZMK w Polsce*.

CLXXIV. *Więziennictwo w ZSRR i w Polsce* w dwóch egzemplarzach. *Wytyczne w sprawie najbliższych akcji ekonomicznych i akcji przeciw ustawom faszystowskim*.

CLXXV. *Sprawozdanie z partyjnej konferencji kolejowej. W sprawie towarzysza Trockiego*.

CLXXVI. *Rezolucja KC KPP w czterech egzemplarzach. KPP Sekcja Międzynarodówki Komunistycznej w sprawie opozycji trockistowskiej*.

CLXXVII. *Ocena wyborów i najbliższe zadania KPP*.

CLXXVIII. *List otwarty więźniów politycznych Mokotowa do robotników i robotnic Warszawy*.

CLXXIX. *Mowa towarzysza A. J. Rykova na Plenum Moskiewskiego Sowietu 9 III [19]29 r.*

CLXXX. *Okólnik w sprawie akcji wyborczej* w dwóch egzemplarzach. „Mokotowianin” w dwóch egzemplarzach.

CLXXXI. *Do KO, KD, KM i biur ZMK w Polsce w sprawie Międzynarodowego Tygodnia Dziecięcego*, w dwóch egzemplarzach.

CLXXXII. *Wyciąg z uchwały Sekretariatu KC* w dwóch egzemplarzach.

CLXXXIII. *Dziewięć różnych okólników Sekretariatu KC KPP w Polsce*.

CLXXXIV. *W obronie praw chłopów polskich, ukraińskich i białoruskich* w czterech egzemplarzach.

CLXXXV. *Cztery egzemplarze „Pioniera”*.

CLXXXVI. *Okólnik w sprawie obchodu 10-tej rocznicy rewolucji rosyjskiej*.

CLXXXVII. *Instrukcja w sprawie akcji listopadowej na terenie Zw. Zaw., w dwóch egzempl.[arzach].*

CLXXXVIII. *W sprawie unieważnienia wyborów do Rady Miejskiej w Warszawie i natychmiastowego rozpisania nowych wyborów. Wniosek posłów Komunistycznej Frakcji Poselskiej.*

CLXXXIX. *Tezy w trzech egzemplarzach.*

CXC. *List tow. Ostrowskiego do Komisji Centralnej Związków Zawodowych w pięciu egzemplarzach. Kobiety-pracownice w Związku Radzieckim a ochrona zdrowia publicznego w trzech egzemplarzach.*

CXCI. *Powiat – Rada Miejska (materiał porównawczy), w 6 egzemplarzach.*

CXCII. *Konspekt przemówienia na 10 rocznicę rewolucji rosyjskiej w trzech egzemplarzach. 10 lat Rewolucji a proletariats międzynarodowy w dwóch egzemplarzach.*

CXCIII. *Dwadzieścia sześć egzemplarzy Biuletynu z różnych okresów czasu. Sztandar komunizmu to sztandar antypaństwa. Udaremnione harce oportunistyczne podczas akcji wyborczej do Sejmu.*

CXCIV. *W ogniu PPS w czterech egzemplarzach.*

CXCV. *532 sztuk[i] różnych okólników komunistycznych nie posiadających tytułu, względnie zakończenia.*

CXCVI. *468 odez w komunistycznych w języku polskim.*

CXCVII. *8 odez w komunistycznych w języku ukraińskim.*

CXCVIII. *Dwie odez w komunistyczne w języku żydowskim.*

